

Til lovforslag nr. L 49. Betænkning afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 27. november 1986

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

(Bidragsforhøjelse m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til arbejdsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Skriftlige henvendelser er modtaget fra:

- Dansk Arbejdsgiverforening,
- Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund og Statsanerkendte Arbejdsløshedskasse i Danmark,
- FTF, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, og
- Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Det Konservative Folkeparti, Venstres, Det Radikale Venstres, Centrum-Demokraternes og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af arbejdsministeren stillede og af flertallet tiltrådte ændringsforslag.

Flertallet skal anføre, at det princip, som anvendes ved finansieringen af udgifterne til den foreslåede ophævelse af efterlønsordningens 70 pct.-sats er det samme, som blev anvendt i 1982, da 60 pct.-satsen blev ophævet.

Flertallet forudsætter, at den foreslåede forhøjelse af medlemsbidraget med 0,5 gange dagpengenes størrelse alene dækker den forventede merudgift ved fjernelse af 70 pct.-satsen på 280 mill. kr. som skønnet af arbejdsministeren.

Et *mindretal* (Socialdemokratiets medlemmer af udvalget) finder det betænkeligt, at ministeren gentagne gange omgår lovens be-

stemmelser, idet Landsarbejdsnævnet ikke får mulighed for at udtale sig om forslag til love om ændringer af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Det har i dette tilfælde betydet, at det ikke har været muligt for udvalget at kontrollere rigtigheden af de forhøjelser, ministeren foreslår både i selve lovforslaget og i det af ministeren stillede ændringsforslag.

Mindretallet er af den opfattelse, at lovforslaget er udtryk for, at regeringen ikke tror på sin egen lov om delpension, idet man måtte forvente, at en række mennesker ville overgå til denne pension i stedet for efterløn.

Mindretallet er ikke i tvivl om, at arbejdsministeren bruger denne lejlighed til at pålægge medlemmerne af A-kasserne en ekstra skat, idet der ikke er nogen saglig begrundelse for de af ministeren foreslåede forhøjelser af medlemsbidraget.

Ministerens siger endvidere i bemærkningerne til ændringsforslaget, at fjernelse af 70 pct.-satsen vil betyde en merudgift for staten på 280 mill. kr. Efter oplysninger fra A-kasernes Samvirke vil den foreslåede forhøjelse give staten en merindtægt på ca. 344 mill. kr. Det har ikke under udvalgsarbejdet været muligt at få regneeksempler frem, som kan dokumentere regeringens foreslåede forhøjelser, men mindretallet har til et eventuelt udvalgsarbejde mellem 2. og 3. behandling søgt dette afklaret ved at stille yderligere spørgsmål.

Det har under udvalgsarbejdet heller ikke været muligt at få dokumentation for, at en fjernelse af 70 pct.-satsen skulle medføre de

omkostninger, som arbejdsministeren beskriver i bemærkningerne til ændringsforslagene, idet efterlønsudgifterne fra ordningens start skulle dækkes efter et nettoudgiftsprincip, som betød, at arbejdsgiverne og medlemmer af A-kasserne skulle betale statens merudgifter med henholdsvis $\frac{2}{3}$ og $\frac{1}{3}$.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at der ingen merudgifter vil være for staten – snare tværtimod – idet 70 pct.-satsen på baggrund af regeringens og Det Radikale Venstres manglende vilje til at regulere dagpengesatserne har medført, at efterlønsmodtagere i hobetal har søgt og fået bevilget social pension på baggrund af deres håbløst lave dagpengesats. Dette er baggrunden for, at der ved en udregning efter nettobetaling-princippet i efterlønsordningen hverken skal betales for fjernelse af 70 pct.-satsen af arbejdsgivere eller medlemmer.

Mindretallet vil derfor stemme imod ministerens ændringsforslag nr. 3.

For god ordens skyld skal mindretallet oplyse, at det af Det Radikale Venstre fremførte argument om, at det, flertallet nu gennemfører, kun er en tro kopi af, hvad den socialdemokratiske regering gennemførte, da man fjernede 60 pct.-satsen, er en sandhed med modifikation. Der havde på daværende tidspunkt ikke været mulighed for at fjerne 60 pct.-satsen, hvis ikke Det Radikale Venstre var blevet imødekommet i deres krav om, at det var medlemmerne og kun medlemmerne, der skulle betale.

Mindretallet vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

Et andet mindretal (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) støtter naturligvis efterlønsordningen. Den mulighed, at 60-årige kan trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet og derved få en overgangsperiode inden pensionisttilværelsen, samtidig med at der gøres plads for yngre medarbejdere, er en fornuftig ordning – ikke mindst i en arbejds-løshedstid.

Efter mindretallets mening bør ældre kunne trække sig tilbage allerede fra 55 års alderen, og mindretallet stiller derfor ændringsforslag herom. Mindretallet har også hidtil støttet tankegangen om, at arbejdsgivere og lønmodtagere dækker nettoudgifterne til efterlønsordningen med henholdsvis $\frac{2}{3}$ og $\frac{1}{3}$.

Da det beløb, lønmodtagere indbetaler, er steget utrolig meget de senere år som følge af regeringens og dens støtteparti, Det Radikale Venstres, ønske om større selvfinansieringsgrad for arbejdsløshedsforsikringen – hvilket mindretallet er uenig i skal ske – er der efter mindretallets mening ingen grund til at hæve beløbet yderligere.

Skulle ændringsforslaget om at nedsætte efterlønsalderen til 55 år blive vedtaget, vil der blive stillet konsekvensændringsforslag til 3. behandling.

Mindretallet indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af mindretallet stillede ændringsforslag.

Et tredje mindretal (Venstresocialisternes medlem af udvalget) konstaterer, at regeringen og Det Radikale Venstre har et udtalt ønske om en større medfinansiering af udgifterne til arbejdsløshedsforsikringen. Dette princip har bevirket, at de forsikredes andel af udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge og efterløn er steget fra 7,5 pct. i 1982 til ca. 17 pct. i dag. Eller med andre ord – i 1982, da den borgerlige regering tiltrådte, betales i medlemsbidrag 1.079 kr., medens medlemsbidraget efter L 49 vil komme op på ($8 \times 342 =$) 2.736 kr. I samme periode er dagpengene blot blevet reguleret med 2 pct. Mindretallet finder både princippet og stigningen totalt uacceptabel og kan ikke medvirke til yderligere stigninger.

Mindretallet ønsker selvfølgelig 70 pct.-satsen i efterlønsordningen fjernet, men mener ikke, at dette ønske nødvendiggør den af regeringen foreslåede stigning i medlemsbidraget. Arbejdsministeren har ikke ønsket at svare på, hvor mange efterlønsmodtagere den allerede foretagne stigning i perioden 1982–1986 har kunnet bære, da stigningen har været begrundet i, at de forsikrede og arbejdsgiverne skulle betale en større del af udgifterne til arbejdsløshedsforsikringen. Da mindretallet ikke kan acceptere dette synspunkt, stemmer det imod det af arbejdsministerens ændringsforslag, der forhøjer medlemsbidraget på grund af fjernelse af 70 pct.-satsen med begrundelse i den forventede merudgift, som end ikke er dokumenteret. Mindretallet kan i øvrigt støtte Socialistisk Folkepartis ændringsforslag om nedsættelse af efterlønsalderen ud fra den barske virkelighed, at mange ældre er så nedslidte af

Bet. o. lovf. vedr. arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

hårdt eller trivielt arbejde, at de måtte ønske at forlade arbejdsmarkedet i en alder af 55 år.

Mindretallet vil i øvrigt redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et mindretal (SF):

1) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 75 b, stk. 1, nr. 1, ændres »60 år« til: »55 år«.

Af arbejdsministeren tiltrådt af et flertal (KF, V, RV, CD og KRF):

2) Efternr. 3 indsættes som nye numre:

»02. § 75 d, stk. 3 og 4, affattes således:

»Stk. 3. Fra det tidspunkt, da medlemmets dagpenge vil være ophørt efter § 55, stk. 1, kan efterlønnen dog højst udgøre 80 pct. af højeste dagpenge efter § 47. Perioder med delpension efter lov om delpension ligestilles med perioder med efterløn. Arbejde i perioder med delpension forlænger ikke den i 1. pkt. nævnte periode.

Stk. 4. Efterløn, der fra overgangen til den i stk. 3 nævnte periode ydes med 80 pct. af højeste dagpenge, reguleres efter § 47.«

»03. § 75 e, stk. 2 og 3, affattes således:

»Stk. 2. Fra det tidspunkt, da medlemmets dagpengere vil være ophørt efter § 72, stk. 1, kan efterlønnen dog højst udgøre 80 pct. af højeste dagpenge efter § 70. Perioder med delpension efter lov om delpension ligestilles med perioder med efterløn. Arbejde i perioder med delpension forlænger ikke den i 1.

pkt. nævnte periode.

Stk. 3. Efterløn, der fra overgangen til den i stk. 2 nævnte periode ydes med 80 pct. af højeste dagpenge, reguleres efter § 70.«

3) I den under nr. 4 foreslåede ændring af lovens § 76, stk. 1, 1. pkt., ændres »7,50 gange« til: »8 gange«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget indebærer, at medlemmerne opnår ret til efterløn, når de fylder 55 år.

Til nr. 2 og 3

Ved 1. behandlingen af lovforslaget i Folketinget blev det fra flere sider tilkendegivet, at efterlønnens laveste sats burde hæves fra 70 pct. til 80 pct. af højeste dagpengebeløb. Regeringen er enig i, at 70 pct.-satsen bør fjernes under forudsætning af, at merudgifterne dækkes ved en forhøjelse af medlemsbidraget.

På denne baggrund foreslås det i nr. 2 at fjerne 70 pct.-satsen.

Ændringen forventes at medføre en merudgift på ca. 280 mill. kr. årligt baseret på et forventet antal efterlønsmodtagere, der skulle have været på laveste trin, på ca. 25.000.

Ved forhøjelse af laveste sats på 60 pct. til 70 pct. i foråret 1982 skete der en forhøjelse af medlemsbidraget til arbejdsløshedsforsikringen til dækning af udgifterne. Til dækning af udgifterne ved fjernelse af 70 pct.-satsen foreslås i nr. 3 tilsvarende en forhøjelse af medlemsbidraget med 0,5 gange dagpengenes størrelse til 8 gange dagpengenes størrelse.

Bo Kristensen (KF) fmd. Flemming Jensen (KF) Houe (KF) Jette Thomsen (KF)

Jens Peter Jensen (V) Tørnæs (V) Bollmann (CD) Kofod-Svendsen (KRF)

Jytte Andersen (S) Bakholt (S) Ole Vagn Christensen (S) Søren B. Jørgensen (S) nfmd.

Kaj Poulsen (S) Lilli Gyldenkilde (SF) Ole Henriksen (SF)

Elisabeth Bruun Olesen (VS) Estrup (RV)

Partiet FP havde ikke medlemmer i udvalget.

17 Udvalgenes betænkninger m.m. (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)